

HBO-Rechten

Ontwikkelgesprek

7 september 2020

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Verslag van het gesprek.....	3
Thema's en bespreekpunten.....	3
Evaluatie: wat heeft werken in coronatijd betekend voor HBO-Rechten?	4
Sector overstijgend werken en leergemeenschappen (ook in coronatijd).....	5
Toekomstgericht opleiden	5
Conclusies	6

Verslag van het gesprek

Locatie: Teams

Aanwezigheid panel:

- Floor Meijer, secretaris accreditatie commissie
- Willeke Slingerland, voorzitter accreditatie commissie, lector Saxion

Aanwezigheid van de opleiding HBO-rechten:

- Tanja van den Berge, opleidingsmanager HBO-Rechten
- Gerdo Kuiper, lector, onderzoeksdocent en lid van voorbereidende accreditatie
- Vincent Jongste, docent privaatrecht, onderzoeksdocent en lid van voorbereidende accreditatie
- Nancy Sies, teamcoördinator en bij de accreditatie aanwezig
- Maaïke van Hennik, kwaliteitszorgcoördinator faculteit M&B
- Scarlett Hicks, managementassistent
- Marianne Dammers, managementassistent

Thema's en bespreekpunten

1. Wat is er sinds de accreditatie (oktober 2019) gebeurd?
2. Evaluatie afgelopen maanden: wat heeft werken in coronatijd betekend voor de opleiding?
3. Thema: Sector-overstijgend werken en leergemeenschappen
4. Thema: Toekomstgericht opleiden
5. Conclusies

Wat is er sinds de accreditatie gebeurd. Welke keuzes heeft HBO-Rechten gemaakt en wat is er gewijzigd naar aanleiding van de accreditatie?

Voor HBO-Rechten is toekomstgericht opleiden tweeledig. Het curriculum met de T-shaped lawyer en de koppeling naar de beroepsproducten bij het afstuderen. HBO-Rechten heeft bij de accreditatie aangegeven voornemens te zijn met deze aspecten rekening te houden bij de herontwikkeling van het onderwijs.

Zo is sindsdien de module stageonderzoek aangepast. We zijn nu gaan redeneren vanuit de doelstelling met daarin (in de doelstelling) expliciet aandacht voor het op te leveren beroepsproduct. De student kijkt, in samenspraak met de opdrachtgever, welk beroepsproduct een bijdrage aan de oplossing van het vraagstuk levert.

De eerste bevindingen zijn positief. Studenten kozen veel vaker dan voorheen voor een ander beroepsproduct dan een adviesrapport. Deze sluiten goed aan bij de wens van de opdrachtgever en bij de praktijk en de student heeft een grotere keuzevrijheid in wat hij oplevert. Het valt docenten op dat de student sterker dan voorheen redeneert vanuit de wens van de opdrachtgever en de vorm van het beroepsproduct, waardoor de juridische kaders pragmatischer worden ingezet dan bij een onderzoeksverslag. Binnen het team wordt nog besproken in hoeverre de juridische kaders hierdoor minder diepgang hebben gekregen en zo ja, of dit erg is. Zijn ze wellicht niet meer "to the point" dan voorheen?

De docenten hebben veel aan intervisie gedaan om zelf ook te leren over beroepsproducten. Er is ook meer ruimte voor de docent. Vincent gaf een goed voorbeeld over een casus met de Turkse wetgeving, waarbij hij 'vroeger' het product zou hebben afgekeurd, omdat het team te weinig kennis heeft van de Turkse wetgeving. De

opdrachtgever was echter blij met wat de student opleverde en het stageproduct leidde aantoonbaar tot een mooi resultaat en een bijdrage aan de praktijk van de opdrachtgever.

Voor de studenten is de omschakeling van onderzoeksrapport naar beroepsproduct met verantwoordingsverslag geen probleem geweest. Ze hadden geen vergelijkingsmateriaal met eerdere jaren. De studenten hadden dit jaar alleen last van de coronasituatie, die het proces anders maakte en bijvoorbeeld communicatie bemoeilijkte. Tenslotte besteden de docenten meer aandacht aan reflectie als het gaat om het komen tot een gezamenlijke beoordeling en verantwoording richting de student. Door deze reflectie leeft de docent voor wat hij van de student verwacht.

Voor de komende jaren staan de volgende acties gepland:

- Evalueren bij de opdrachtgevers wat zij vinden van het stageonderzoek als dit resulteert in een relevant beroepsproduct in plaats van (standaard) een adviesrapport.
- Bij deze evaluatie stagedocenten en -coördinatoren betrekken en meenemen in de doorontwikkeling.
- Bij de evaluatie aandacht hebben voor het belang van zelfreflectie, zelfsturing en het ontwikkelproces van de student en de rol die de docent en het onderwijs hierin kunnen spelen.
- Hoe kunnen we de resultaten doortrekken naar het afstudeerproces? Wat zijn de leerpunten?

Evaluatie: wat heeft werken in coronatijd betekend voor HBO-Rechten?

Binnen de opleiding heeft men veel contact met elkaar, en met de ondersteuners, gezocht. Dit verliep goed omdat we binnen de faculteit korte lijnen hebben. Door de inzet van de kwaliteitscoördinator, ICT-ondersteuners en toets- en onderwijsdeskundigen kon het onderwijs doorgaan en werden docenten intensief ondersteund. De opleiding is direct na de lockdown met lessen via Teams gestart. Doordat de opleiding al jaren werkt met een digitale leeromgeving en het onderwijs blended aanbiedt konden de docenten relatief gemakkelijk overstappen naar de lessen via teams. Het was fijn dat deze randvoorwaarden goed waren, want desondanks was het voor docenten een grote verandering om al het onderwijs vanuit huis te organiseren.

HBO-Rechten kent een structurele betrokkenheid van onderwijskundigen op veel thema's en afhankelijk van de situatie. In de periode van de onderwijsontwikkeling was er sterke sturing door onderwijskundigen. Tijdens de consolidatie van het nieuwe onderwijs was de ondersteuning meer vraag gestuurd. Sinds de coronatijd is de betrokkenheid van de onderwijskundigen weer meer sturend en erg gericht op vormgeven en kwaliteit van online-onderwijs en toetsing. Er is een visie, een beleid en een stip op de horizon. Hier wordt momenteel het professionaliseringsplan op aangescherpt. Men oppert de mogelijkheid om onderwijsdeskundigen te laten meewerken aan participerend onderzoek vanuit een lectoraat. Zij kunnen dan aangeven hoe de docent kan bijdragen aan het leerproces van de student.

Voor studenten bleek, zeker toen de situatie langer duurde, dat de motivatie afnam. De opleiding heeft toen de nadruk op contact en de sociale aspecten van opleiden gelegd. Er is ingezet op het contact houden met studenten via de Connect! coaches (de studieloopbaanbegeleiders) en er is samengewerkt met het studentenpanel en de studievereniging. Omdat de focus heeft gelegen op verbinding en contact met student om het bestaande onderwijsprogramma zo goed mogelijk over te brengen zodat studenten hun studie konden voortzetten zonder al te veel vertraging, heeft dit gezorgd voor een beter studierendement. De goede ervaringen van de Connect! coaches met deze "corona-aanpak" hebben ertoe geleid dat de opleiding dit jaar het programma met

de Connect! coaches heeft uitgebreid om ook in 2020-2021 goed contact met de student te houden en studie-uitval te voorkomen.

Het concept "Campustijd", dat bij de opleiding zo prettig werkt, moest vanwege corona anders worden vormgegeven. In de scrumteams per module is bepaald welke oplossing het beste zou passen bij de module. Voorbeelden van gekozen vormen zijn: individuele onlinesprekuren of eerst plenair uitleg van een opdracht en dan in groepjes werken in een break-out room om dit vervolgens weer klassikaal bespreken. In Teams zijn groepen per klas aangemaakt en per klas een aantal break-out rooms. Dit jaar wordt ook fysiek lesgegeven door één docent aan een klas verdeeld over drie lokalen. Docenten gebruiken verschillende manieren om dit vorm te geven.

Sector overstijgend werken en leergemeenschappen (ook in coronatijd)

Op dit moment werkt HBO-Rechten:

Overstijgend binnen vakgebieden: op scrumniveau werken expertiseteams samen op docentniveau. Dit krijgen studenten mee, omdat in het onderwijs kennis, vaardigheden en projecten steeds meer geïntegreerd worden aangeboden.

Sector overstijgend: het kenniscentrum met verschillende lectoraten waar docenten en studenten onderling en met het werkveld samenwerken aan verschillende projecten. B.v. het project over inclusieve digitale participatieve (Democratie in Actie). In de verschillende LivingLABs, zoals die over de Omgevingswet en Legal Tech & Design, wordt op thema's door docenten, studenten en werkveld aan projecten gewerkt, kunnen studenten afstuderen en wordt regelmatig gepubliceerd. Dit wordt nog verder uitgebreid.

HBO-Rechten werkt op verschillende niveaus multi-/interdisciplinair samen. Binnen de faculteit in faculteitsbrede modules, minoren alsook hogeschool-overstijgend. Momenteel loopt er een RAAK-publiekaanvraag met de HVA en HU op het gebied van morele oordeelsvorming bij klantmanagers in het sociaal domein. Ook is contact gelegd met de ICT-opleiding over samenwerking tussen de opleidingen.

De lectoren kunnen veel betekenen als aanjager van structurele onderwijsinnovatie, aldus Willeke. De samenwerking tussen studenten van verschillende opleidingen binnen of buiten de hogeschool kan goed worden georganiseerd in een minor: studenten werken samen en wisselen kennis uit, maar maken wel een eigen product. Ook kan dit een multi-/interdisciplinaire samenwerking zijn met een gezamenlijk product. Dit vraagt wel om docenten die willen pionieren en samenwerking met de onderwijsdeskundige is hierbij belangrijk. De opleiding betreft dan ook het werkveld bij de ontwikkeling van de minoren.

Voor het welslagen van multi- of interdisciplinair samenwerken is het van belang dat studenten daar al vroeg in hun opleiding kennis mee maken, zoals gebeurt binnen de faculteitsbrede modules die in jaar 1 en jaar 2 worden aangeboden. Studenten van deze generatie kijken zelf vaak al verder dan de reguliere beroepsrollen. De opleiding kan in deze onderwijsontwikkeling het perspectief van de student meenemen.

Toekomstgericht opleiden

De opleiding wil graag toekomstgericht opleiden en gaat in gesprek over ontwikkelmogelijkheden op dit gebied.

De opleiding onderkent het belang van leren in een leergemeenschap. Willeke adviseert om helder voor ogen te krijgen wie er lid zijn van deze leergemeenschap. Welke werkveldorganisaties met wie de opleiding langdurig willen samenwerken zijn hierbij betrokken? En welke andere opleidingen of disciplines? Houd hierbij rekening met wat de grote thema's voor de opleiding zijn en waar de hogeschool voor staat. Waar zet je stevig op in, wat doe je bewust niet?

HBO-Rechten zet in op de T-shaped lawyer en op interdisciplinair studeren. Deze elementen zijn vormend voor hoe je wilt dat studenten stagelopen en afstuderen. In hoeverre sluiten de huidige en nieuwe keuzes in de stage en het afstuderen deze focus? Op dit moment zijn er verschillende leerroutes voor studenten en heeft de opleiding een sterke focus op Legal Tech & Design, Bestuursrecht (met name Omgevingswet) en zijn allerhande alternatieve vormen van geschillenbeslechting onderdeel van het curriculum. Op dit laatste punt wordt nagedacht over verdere inbedding en accentuering van dat laatste binnen het curriculum op termijn door middel van het opzetten van een minor en/of een LAB.

Een stap die nog verder gaat en voor de opleiding interessant zou zijn op de langere termijn, is het aanbieden van leerroutes op maat, zo geeft Willeke aan. Hierbij sluit je het onderwijs aan op de individuele behoeftes en competenties van studenten. Dit zou aansluiten op de doelstelling van de faculteit om onderwijs aan te gaan bieden voor nieuwe doelgroepen.

Willeke adviseert tenslotte om meer aandacht te schenken aan profilering van de opleiding. Denk aan de werving van nieuwe studenten, de website van de opleiding, open dagen en de intakes. Er kan veel meer worden getoond wat HBO-Rechten goed doet. Waar is de opleiding trots op? Laat de voorbeelden van het nieuwe onderwijs zien. Wat is er onderscheidend aan niet alleen de opleiding, maar ook de hogeschool? Hier werkt de opleiding al aan, maar er kunnen zeker nog slagen gemaakt worden. De opleiding kan meer in gesprek gaan met het werkveld, partnerhogescholen, universiteiten en lectoren, maar ook intern binnen de faculteit en de hogeschool over waar de opleiding voor staat en wat haar onderscheidt. Er zijn de afgelopen jaren mooie successen behaald. Die mogen zowel binnen het team als naar de buitenwereld veel sterker worden aangehaald.

Conclusies

Door omstandigheden was dit ontwikkelgesprek laat in het proces na het visitatiebezoek. HBO-Rechten vindt het heel waardevol om terug te kijken. In dit geval is het verfrissend dat er zo'n tijd tussen de visitatie en dit ontwikkelgesprek zat. Zeker omdat corona ertussen kwam. Het gesprek heeft inspiratie gegeven. Waar stonden we toen, wat hebben we al doorontwikkeld, en wat kunnen we nu meenemen? Het was een goed moment om hierbij met elkaar stil te staan en middels dit gesprek de focus op de unieke elementen binnen de opleiding te leggen en hoe deze nog verder te versterken en te profileren. Daarbij maken we gebruik van de perspectieven van het werkveld, van de studenten, de docenten en andere opleidingen.

Ook het panel vond dit een waardevol gesprek: Bij de accreditatie was de ervaring dat HBO-Rechten deugdelijk en grondig onderwijs biedt, maar nog wel een beetje 'old school'. De opleiding had al veel innovatieve elementen doorgevoerd binnen het curriculum, het onderwijs en onderzoek, wat nog niet altijd goed voor het voetlicht komt bleek uit het gesprek. De les die we hieruit meenemen is dat het heel belangrijk is om te laten zien wat je doet, voorleeft hoe je wilt dat studenten zich ontwikkelen en dat het belangrijk is om te blijven reflecteren op micro en macroniveau.

HBO-Rechten is een weg ingeslagen die compleet past bij een andere manier van afstuderen, een nieuw type beroepsproducten en de jurist van de toekomst. Op die manier wordt toegewerkt naar leergemeenschappen waarin studenten, docenten, werkveld in onderwijs en onderzoek zich voorbij de grenzen van de eigen opleiding richten op het geven van een relevante bijdrage aan relevante thema's vanuit de samenleving en op te blijven leiden voor de hbo-jurist van de toekomst.

Hogeschool Leiden

Zernikedreef 11
2333 CK Leiden
Postbus 382
2300 AJ Leiden

 071 - 518 88 00

 info@hsleiden.nl

 hsleiden.nl

 facebook.com/HSLeidenNL

 twitter.com/HSLeidenNL

 linkedin.com/company/hogeschool-leiden